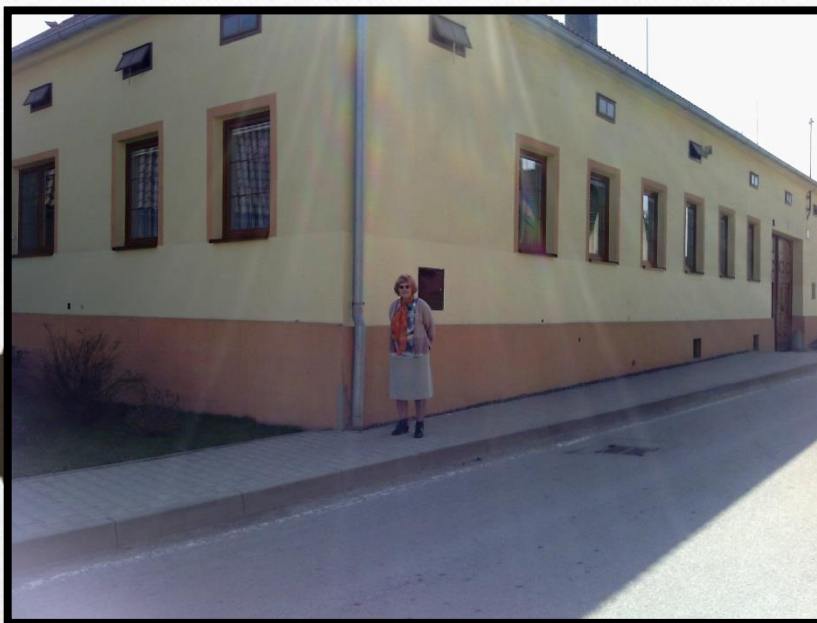


Paní Marie Zajícová



Dětství paní Zajícové

- Její rodné jméno bylo **Hotařová**.
- Narodila se **4.8. 1937** ve vesnici **Menhartice**, která se nacházela v okrese Třebíč.
- Menhartice ležely v **rakouském pohraničí** a v té době byly poslední českou vesnicí.
- Po nástupu Hitlera k moci byly Menhartice **zabrány jako součást pohraničí**.



Rodný dům paní Zajícové v Menharticích



Malá paní Zajícová
s maminkou



Se sourozenci
(Marie vpravo)

Rodina paní Zajícové

- Maminka paní Zajícové byla učitelka na základní škole.
- Tatínek se staral o rozlehlé rodinné hospodářství.



Maminka



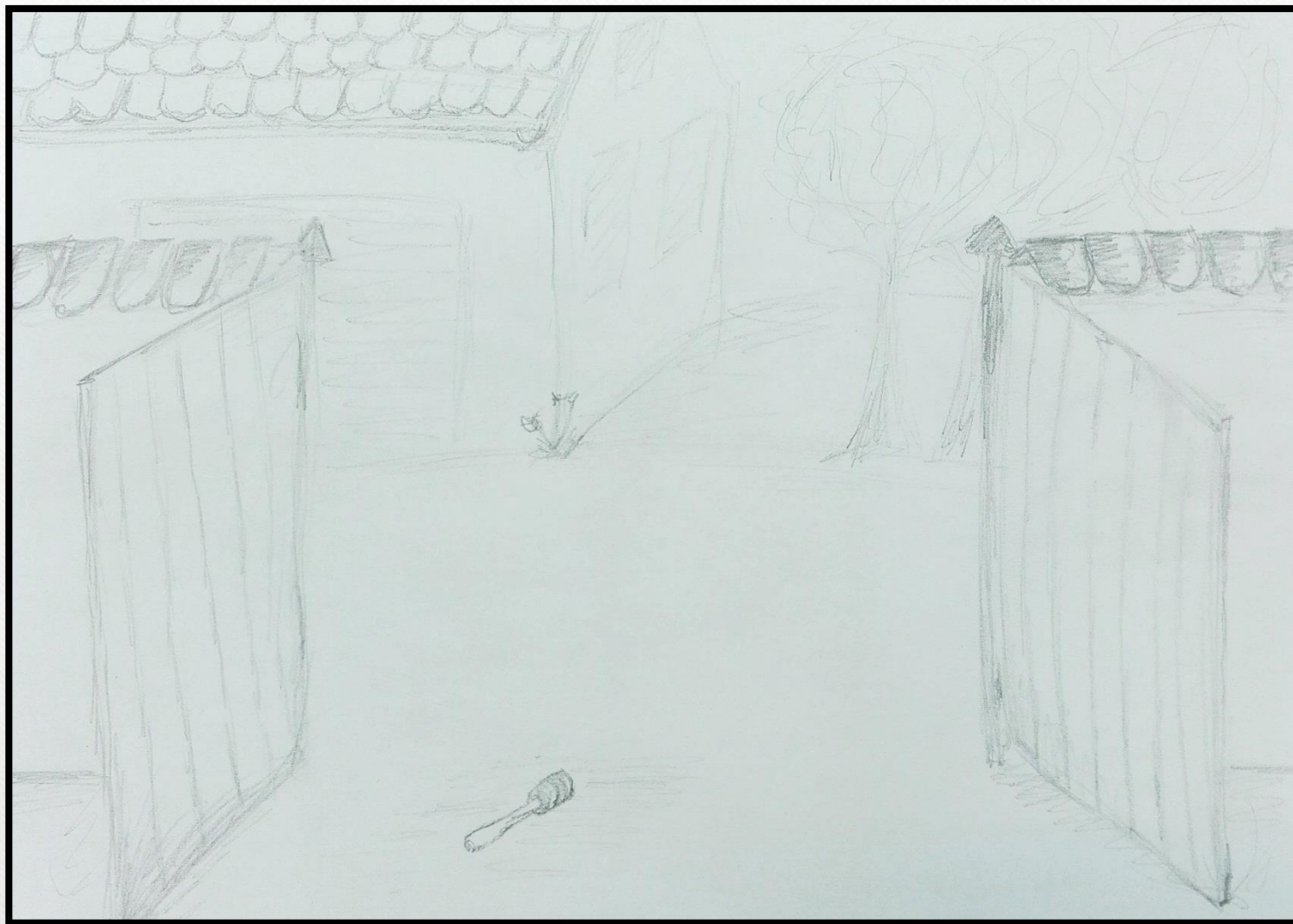
Tatínek



Rodokmen

Konec 2. světové války

- Po skončení války procházeli skrze Menhartice k hranicím **konvoje vojenské techniky, vozy se zraněnými a prchající vojáci.**
- Obyvatelům vesnice bylo nařízeno **vojáky ubytovat.**
- Rodina paní Zajícové vojáky ubytovala ve své **vlastní stodole.**
- Následující den vojáci odjeli a ve vratech **ponechali nevybuchlý granát.**



Zanechaný granát

Konec 2. světové války

- Po cestě směrem k Loučovicím zanechávali vojáci další **zbraně a techniku**, často vše zapalovali.
- Váleční zajatci byli po válce přiděleni k jednotlivým usedlostem **pro práci**.
- Ti se v noci často pokoušeli o **útěk přes hranice do Rakouska**.

K 70. výročí konce 2. sv. války

Hospodáři dostávali přidělené zajatce

Pocházím z malé vesničky Menhartice u Jemnice, další vesnice už byla za války zabráná jako pohraničí. Když jsme pracovali na poli směrem k rakouským hranicím, tak jsme volali: „Jak je ti, Rakousko?“ a ozvěna nám vracela: „Ouzko, ouzko...“.

Bylo mi osm let, když II. světová válka skončila. Mohu napsat jen to, jak to viděla osmiletá školáčka.

Když jsem šla jednou ze školy, táhl přes vesnici zajímavý transport – děla, auta, polní kuchyně, zbraně, které jsem neznala, z žebříčků, na kterých leželi zranění vojáci s ovázanými hlavami a různými částmi těla.

Druhý den se objevili němečtí vojáci, asi důstojníci. Seřadili se na návsí do třech řad (neumím odhadnout, kolik jich bylo). Před nimi stál asi jejich velitel a něco jim německy říkal.

Několik dní potom táhli k hranicím další poražení, vojenské vozy, koně, a plno zbědovaných a zraněných vojáků. Byli mezi nimi i Maďaři. Nařídili nám, že je musíme pustit do dvora a ubytovat. Spali ve stodole, a museli jsme jim půjčit deky. Měli velké šatní vší.

Když odtáhli dál, zůstal mezi vraty stodoly nevybuchlý granát. Nevím, zda jim upadl, nebo ho tam dali schválně.

Za naší vesnici na polní cestě ničili svoje zbraně a auta, dívali jsme se dalekohledem na ty ohromné požáry.

Několik dní potom přijela Rudá armáda. My děti jsme lámaný právě nádherně kvetoucí šerfky a házely to vojákům na tanky. Velké holky nesměly chodit ven. Nevěděla jsem, proč.

Dobře si pamatuji, jak naši ulicí jeli vystěhovani starousedlíci ze sousedních vesnic – pohraničí. Jeli na žebříčcích, každý měl jen malý balíček, i děti. Bylo mi jich líto, plakala jsem. Asi jsem si myslela, že kdyby vyhrál Hitler, tak jsme tak jeli my.

Dospěli si vykládali, jak na ně byli Rusové zlí, když je vyháňali z jejich domovů.

V Dešné byl jeden pekař, kterého neodsunuli. Pekl chleba pro ruské vojáky a stroj mu utřhl ruku. Po válce potom rozvážel pečivo po okolních vesnicích a jeho krásné tři dcery jezdily s námi do měštanky do Jemnice.

Ještě před válkou, i za války, jsme s německými obyvateli sousedních vesnic vycházeli dobře. Jezdili přes naši ves do Jemnice nakupovat, a některé rodiny byly i příbuzné.

Tolik zla udělala válka mezi obyčejnými pracovitými lidmi. Dostane lidstvo ještě někdy rozum?

Teprve po válce jsem se postupně dozvídala, co za hrůzy se dělo v Terezíně a ostatních vyhlazovacích táborech. Dospěli to asi věděli. Můj děda seděl celou válku u rádia a poslouchal, co vysílá Londýn. Stále si pamatuji ten hvizdavý zvuk, když šel někdo po zápraží a děda ladil rádio na naši stanici.

Naše vesnice byla zemědělská a hospodáři dostávali přidělené zajatce na pomoc v hospodářství. I mezi zajatci byli někteří hodní. Za jedním přijela manželka. Byla švadlena a šila nám oblečení.

Jeden 16letý, když se dostal domů do Německa, tak nám ještě psal. Byl u nás také jeden Maďar, ale s ním jsme si vůbec nerozuměli. Také někteří každou chvíli utíkali v noci přes hranice do Rakouska.

Takové jsou mé vzpomínky na konec II. světové války...

Marie Zajícová
Jihlava

Tatínek v něm poznal generála Girauda

Dovoľuji si zaslat jednu z mnoha vzpomínek mé maminky, která...

Seriál

Konec 2. sv. války

píše sami čtenáři 21. díl

Článek v novinách

Konec 2. světové války

- Kromě vojáků byli po skončení války odsunováni také Rakušané.
- Odváženy byly rodiny s dětmi na žebřiňácích, každý jenom s malým uzlíčkem nejnútnejšího majetku.
- Paní Zajícové bylo Rakušanů líto, protože si uvědomovala, že pokud by válka dopadla opačně, mohla na žebřiňáku jet její rodina.



Rakušané odjíždějící z pohraničí

Školní docházka

- Paní Zajícová absolvovala čtyři roky obecné školy a čtyři roky školy měšťanské.
- Poté nastoupila na **gymnázium v Moravských Budějovicích**.
- Denně chodila na zastávku vzdálenou 4,5 km od jejího domu a vlakem jezdila v 5:45.
- V této době maminka stále vyučovala na základní škole.
- Tatínek se **léčil s tuberkulózou plic** v Humpolci.



Maminka paní Zajícové
se vrací z práce

Školní docházka

- Bratr František byl rovněž nemocen, léčil se v dětské léčebně v Košumberku.
- Paní Zajícová musela obstarávat hospodářství.
- Na střední škole pak odmaturovala roku 1954.



Paní Zajícová (druhá zleva)
s rodiči a sourozenci

Kolektivizace

- Přišla v **padesátých letech** a pro zemědělce nastaly **krušné časy**.
- Byly nařízeny objemy obilí, které museli jednotliví hospodáři **odevzdávat**.
- Často proto museli obilí v pohraničí kupovat, aby ho vůbec měli dostatek.

Kolektivizace

- Strýček paní Zajícové, František Niederhafner, byl **pokrokovým hospodářem a vlastnil mnoho zemědělských strojů.**
- **Všechny stroje mu byly mu zabaveny** a s nimi také krmivo pro zvířata, která pak byla podvyživená.
- Na tomto základě byl obviněn ze sabotáže a na 6 let uvězněn v Dolní Rožínce, kde byl nucen **pracovat v uranových dolech.**
- Po amnestii bylo strýci zakázáno vrátit se k rodině a byla mu přidělena **práce v továrně na nábytek v Třešti.**



Strýček František Niederhafner

Kolektivizace

- Samotná rodina paní Zajícové byla v **těžké situaci.**
- Otec byl stále těžce nemocen a oni **byli rovněž nuceni všechna svá pole a dobytek darovat státu.**

Maminka paní Zajícové

- Mamince bylo z **politických důvodů zakázáno nadále pracovat ve školství** jako učitelka.
- Byla **přinucena zaměstnání opustit** a podílet se také na **péči o hospodářství**.

- O p i s v l. rukou psaného dopisu -

V Menharticích 3. srpna 1957

Vážený soudruhu !

Na radu soudruha Vračka, člena okresního výboru svazu zaměstnanců školství, obracím se na Vás ve věci této záležitosti: Jsem učitelkou (byla jsem) na národní škole v Dešné, okres Dačice. Odbor pro školství a kulturu rady ONV v Dačicích rozvázal se mnou proti mé vůli pracovní poměr podle § 19, odst. 2., písmene g, zák.čís. 66/1950 Sb.

Výpovědní lhůta činí 3 měsíce s platností od 1. května 1957. Převládá Poněvadž odbor pro školství rady ONV v Dačicích vydal rozvazovací dekret 9. května 1957, poslal odbor školství rady KNV v Jihlavě rozvázání pracovního poměru s platností od 1. srpna. Nesouhlasím s rozhodnutím rady KNV v Jihlavě a podávám odvolání k rozhodčí komisi při odboru škol. rady KNV.

Jsem provdána za zemědělce, majitele pozemků o 13 ha. Od roku 1948 jsem hlavním živitelem 4 dětí, neboť manžel je od téhož roku nemocný tuberkulosou plic a léčil se v nemocnicích a sanatoriích (Třebíč, Dačice, Havlíčkův Brod, Janov u Mirošova, opět Dačice, Havlíčkův Brod, Přebotov u Prahy, Humpolec).

V Třebotově mu provedli plastickou operaci na 7 žebér, takže je vůbec práce neschopen. Všichni lékaři mu zakazují pracovat, tím více v zemědělství, kde je práce těžká a pobyt na slunci pro nemocného tbc nebezpečný. Tragédií je, že i syn František onemocněl tbc a má zakázáno pracovat. Je mu 18 let. Byl nemocen v 9 letech (v sanatoriu v Šumperku) a po ukončení školní docházky se mu nemoc vrátila, když musel zůstat nemocného otce. Málečkem nemocnost zůstává čast posměšlivě ležet ladem. Teď vysel ze školy syn Karel. Může jen pomáhat, ale je nebezpečí, aby se neopakoval případ bratrův. Je ohroženo i zdraví dvanáctileté dcery Bohumily. Dvanáctiletá dcera Marie se v září provádě a odchází z rodiny.

Ve škole jsem 26 roků, byla jsem od mládí členkou Učitelécké jednoty a pilně jsem navštěvovala všechny schůze, kursy i školení.

Od roku 1948 jsem pracovala jako ředitelka národní školy v Bělčovicích (4 léta), ve Cvalkovicih (4 léta) a nakonec jako učitelka na národní škole v Dešné. Všechny tyto vesnice jsou v pohraničí a docházela jsem tam denně ze svého domova za každé nepohody. Když jsem prosila p. inspektora, aby mně dal do Jemnice, kam je autobusové spojení, nebylo za mně náhrady.

A dnes ve 45 letech jsem propuštěna, mám pracovat v zemědělství, kterému nerozumím, když jsem sama nemocná. Mám také nález na plicích, kloubový reumatismus a štitnou žlázu, která ztěžuje dýchání při větší námaze.

Poněvadž jsme si vědomi pracovní neschopnosti rodiny, nabídli jsme půdu i hospodářské budovy státu bez náhrady, ale ONV chce vytvořit v Menharticích JZD, proto nedal povolení k převzetí našeho majetku státem.

Od 1. září 1957 jsem bez finančních prostředků, poněvadž jsem propuštěna a v hospodářství není co prodět, naopak, kdyby se mělo začít hospodářit, muselo by se nakoupit osivo a nadba. Zúraznuji však, že pro nemocnost členů rodiny hospodářit nemůžeme.

Je ohrožena existence sedmičlenné rodiny (manžel má důchod 243 Kčs, jeho matka - bez důchodu a 4 dětí).

Pociťuji jednání ONV, zvláště s. Linharta, jako křivdu, poněvadž proti mé práci ve škole není námitek.

O svém svízelném postavení podala jsem zprávu okresnímu výboru svazu zam. škol. v Dačicích. Odpověděli mně dopisem, jehož opis přikládám.

Prosim, abyste se pro další informace obrátili na okresní výbor SZŠO v Dačicích a pomohli sociální poměry mé rodiny, má-li se mým případem řešit nezaměstnanost mladého učitelstva. Vždyť za vším máme vidět člověka !

Marie Hotařová, Menhartice č. 11

Odborpro školství a kultury krajského národního výboru v Jihlavě
TELEFON Č. 3101-3105

č. 1:Škol/Stíž/78/58
(při nabytí vstupu k této věci)

V Jihlavě dne 22. října 1957 G.

Soudružka

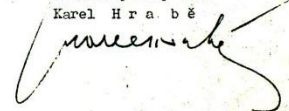
Marie Hotařová,
Menhartice 11.
okr. Dačice

Na Váš dotaz postoupený nám kanceláří presidenta republiky a po prošetření ve věci rozvázání pracovního poměru podle § 19 odst. 2, písm. g, zákona č. 66/50 Sb. stížnost zamítáme z těchto důvodů.

Vaše působení ve škole a na veřejnosti nebylo v souladu s posláním učitele v socialistické škole. V současné době, kdy dochází k prohlubování výchovné činnosti naší školy, musí být jednání učitele ve škole i mimo školu v naprostém souladu s cíli a posláním školy. Při celkovém Vašem hodnocení bylo konstatováno, že nejsou u Vás předpoklady k úspěšnému plnění úkolů kladených na učitele a proto plně souhlasíme s rozhodnutím školského odboru rady ONV v Dačicích.

Odbor pracovních sil a soc. zabezpečení v Dačicích se o Vaše umístění staral, ovšem nabízená místa Vám nevyhovovala. Doporučujeme Vám znovu se obrátit na odbor prac. sil a soc. zabezpečení a požádat o umístění.

Vedoucí odboru školství
a kultury rady KNV:
Karel Hrabě



10. 10. 1957

Stížnost kvůli propuštění
ze zaměstnání

Odpověď na stížnost



KRAJSKÁ PROKURATURA
V JIHLAVĚ

Ka 1/56-4

Jihlava, dne 12. února 1956.

Paní

Marie Hotařová,
Menhartice č. 11,
pošta Dešná u Jemnice,
okr. Dačice.

Z podnětu Vaší stížnosti ze dne 28. prosince 1957 přezkoumal jsem otázku zákonnosti rozvázání Vašeho pracovního poměru.

Z osobních spisů, které jsem si vyžádal od odboru pro školství a kulturu rady ONV v Dačicích, jsem zjistil, že pracovní poměr byl s Vámi rozvázán z důvodů účelnějšího rozmístění pracovních sil, jak jej zná ustanovení § 19 odst. 2 písm. g/ zák. č. 66/1950 Sb. o pracovních a platových poměrech státních zaměstnanců. Toto rozvázání pracovního poměru bylo motivováno jednak tím, že jste jako spoluvlastnice zemědělské usedlosti nečokázala přispět k řádnému jejímu zabezpečení i k tomu, aby Vaši rodinní příslušníci, když sem svými silami k tomu nestačili, zapojili se včas do kolektivního hospodaření a místním JZD. Při tom bylo zvaženo i to, jakým způsobem můžete plnit povinnosti, určené Vám jako učitelce v ustanovení § 24 výše cit. zák.

rozhodnutí účelnosti takového opatření přísluší zaměstnavateli a ochranu práv zaměstnance posuzuje v takovém případě příslušný odborový orgán. Ze správních spisů zjišťuji, že vý-

pověď Vám byla dána po předchozím projednání s okresním výborem ROH-ZSŠ, který vyslovil k rozvázání pracovního poměru kladné stanovisko. Pokud jde o formu vyřízení Vaší pracovní věci, tu došlo k jedinému pochybení, že odbor pro školství a kulturu rady KNV v Jihlavě dal Vám ve svém rozhodnutí čj. 2411-škol-57-Se ze dne 25. července 1957 poučení, že proti zamítavému rozhodnutí o Vašem odvolání máte možnost podat si stížnost k rozhodčí komisi. Toto poučení nemělo ve smyslu § 21 odst. 4 vládn. nař. č. 126/1950 Sb. opodstatnění, neboť nešlo o zrušení pracovního poměru podle § 19 odst. 1 a odst. 2 písm. b/ a d/ či § 20 zák. č. 66/1950 Sb. Nesprávnost tohoto poučení neměla ovšem mlít na věcnou stránku věci.

Vzhledem k tomu, že Váš zaměstnavatel nevybočil tedy z mezí jeho rozhodovací pravomoci a dodržel-li veškeré formální náležitosti, nelze mluvit o porušení zákonnosti, v němž by byl na místě prokurátorský zákrok.

Vaši stížnost tedy odkládám. Pokud nyní MNV souhlasí s tím, abyste si našla zaměstnání mimo zemědělství, když totiž v mezidobí Váš manžel a syn vatoupili do JZD, musíte se obrátit na příslušný odbor pracovních sil a požádat tam o přidělení do práce, která by odpovídala Vaším zdravotním poměrům.

V příloze vracím Vám doklady, které jste předložila prokuratuře.

Krajský prokurátor:

Přezkoumání stížnosti o propuštění ze zaměstnání

Dospělost

- Po střední škole se Paní Zajícové podařilo získat místo v Agroprojektu, ale bohužel ji bylo **nařízeno se vrátit zpět k zemědělství**.
- Teprve roku **1957**, kdy se provdala, jí bylo **povoleno odejít z Menhartic**.
- Nejprve s manželem Miroslavem bydleli v **Horní Cerekvi**, odkud pocházel, poté se přestěhovali do **Jihlavy**.
- Manžel paní Zajícové pracoval **ve sklárnách**, kde se paní Zajícová **vyučila brusičkou skla**.



Svatební fotografie paní Zajícové

Dospělost

- Manželé Zajícovi společně vychovali dvě děti – **starší dceru a mladšího syna.**
- I přes všechny nesnáze, které jim doba a politická situace kladla do cesty, prožili **spokojené manželství.**
- Po uvolnění poměrů v roce **1989**, požádala paní Zajícová o **rehabilitaci své maminky**, a té bylo také následně **vyhověno.**

Okresní národní výbor
odbor školství
T ř e b í š

V Jihlavě dne 22. 10. 1990

Vš: Žádost o rehabilitaci

Obracím se na Vás se žádostí o rehabilitaci mé matky p. Marie H o t a ř o v é, bytem Menhartice č. 11, okr. Třebíč, nar. 27.2.1912, bývalé učitelky ZŠ, která byla v roce 1957 protiprávně a nemilosrdně zbavena výkonu svého povolání z náboženských důvodů.

Velice dobře si pamatuji, jak jsem mamince sdělila nějakou radu u právníka na Krajské odborové radě nebo u soudu v Jihlavě a vauče se mi dostalo vyřkybavých odpovědí, nebylo nikde zásadní pro ženu, která ve svých 45 letech je jedinou živitelkou 7mi členné rodiny, protože má tuberkulózu plic nemocného manžela i staršího syna, dvě děti školou povinné, 75 letou babičku bez důchodu (nepotřebovala prý ani podporu ve stáří, to minimum, které tehdy přisuzovali starým naseopatřeným lidem, protože prý máme "výstavní dům") a já, když jsem si po maturitě na JŠŠ našla zaměstnání v Agropjektu v Jihlavě jsem se musela, na příkaz ONV Dačice, vrátit domů a pracovat v zemědělství. Přehazovala jsem snopy obilí, kupila seno, nebo i nakonec jezдила s koňmi 55 Dešné za několik haléřů na hodinu. Do zaměstnání v Jihlavě jsem mohla nastoupit teprve až jsem se vdala a tím se vymnila z nevolnictví tehdejší brutální moci. Moji dva mladší bratři, kteří se dobře učili, když vycházeli ze školy, byli zařazeni jedním pracovníkem ONV v Dačicích: "Jedine k vidění".

Tuto nenávisť k mé rodině si vysvětluji závidí asi 2 místních spoluobčanů, shodou okolností jediných členů KSČ v naší obci. Maminka byla tehdy v té malé vesničce jediná, která brala pravidelný plat jako učitelka. Na vesnicích byla v těch letech dost velká bída. Zemědělci museli své výpěšky "dodávat" i když se neurodilo a nebylo jim na vlastní obživu, na krmení nebo na novou sadbu. Nedovolili jim zabít vepře, kterého si vykrmlili a na nákup masa neměli peníze (i já jsem byla několikrát prosit u "Splnomocněnků" v Dačicích o povolení zabíječky, vždy marně, přestože jsme měli v rodině nemocné tuberkulózu plic).

Také na matku zřejmě padl stín jejího sedřeného bratra, který se svou ženou obdělával 18 ha zemědělské půdy, byl označen jako "kulak" a poslán na 6 let do Jáchymova. Po propuštění se ani nasměl vrátit do svého rodného domu, ale musel bydlet odděleně od rodiny, aby směl nechal špatný příklad svým třem nezletilým synům. Bydlel na svobodárně v Třebíči, kde pracoval v Interiu. *(Povinně nabytá)* *Číslo 20.12.1990*

- 2 -

Matka začala učitelské povolání zase vykonávat od 1. září 1963, kdy pronásledování nevinných občanů již postylo na ostrosti. Tehdejší školní inspektor moji matce sdělil, že jí samostatná znova jako učitelku, když si obstará potvrzení od místního obecního tajemníka, že není proti tomu, aby učila ve škole. V té době byl v Menharticích tajemníkem s. Mandát, mnohdu rozumný člověk a tak mohla maminka zase vyučovat na ZŠ v Bačkovicích, ale již nikdy nesměla vykonávat funkci ředitelky školy.

Moji matce je již 78 let, je stará a nemocná, proto pro ni žádám plnou rehabilitaci, aby měla nějaké zadostiučinění a mohla alespoň ve stáří uvěřit, že je na světě nějaká spravedlnost.

Předkládám opisy jejích dopisů, kterými se zoufale a marně odvolávala proti propuštění ze školství, odpověď švazu zaměstnanců školství v Dačicích s vyhýbavou odpovědí i odpověď KNV v Jihlavě. Dále předkládám kopii Evidenčního listu o době samostatného a výdělků, když matka byla propuštěna a pracovala v Semenském státním statku v Dačicích, hospodářství Dešné, z něhož je patrná výše výdělků v jednotlivých letech (na př. za celý rok 1955 matka vydělala 5.263,41 Kčs, otec měl invalidní důchod 243,- Kčs - s toho měla žít tři členná rodina).

Doufám, že moji žádosti vyhovíte a matka se dočká plné rehabilitace co nejdříve.

Děkuji

Marie Zajícová
Červený Kříž 218
586 02 J i h l a v a

Adresa matky: Marie Hotařová
Menhartice č. 11
675 31 J e m n i c e

Na vědomí: Okresní národní výbor
odbor školství

XXXXXXXX Jindřichův Hradec - protože v padesátých letech jsme patřili do okr. Dačice a před odchodem do důchodu matka pracovala ve vašem okrese.

Příloha: 9 listů

Žádost paní Zajícové o rehabilitaci maminky



Paní Zajícová (vpravo) s maminkou
a sourozenci

Závěrečné motto paní Zajícové:

„Pracujte poctivě a s radostí, abyste si mohli říct, jako já jsem si říkala, že čím jsem byla, tím jsem byla ráda.“

Vypracovaly:

- Michaela Frulová
- Terezie Laštovičková
- Zuzana Šteflová
- Lucie Zavřelová
- Paní učitelka Michaela Vacková

